

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

De biddende Borg

En de Heere zeide: Simon, Simon! ziet, de satan heeft ulieden zeer be-geerd, om te ziften als de tarwe, maar Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude.

Luk. 22:31-32

De Borg heeft tot het laatste toe geworsteld in de gebeden. In de Hof van Gethsémané en tot aan het kruis heeft Hij voor Zijn kerk volhard in de gebeden. Al de dagen Zijns vleses heeft Hij gebeden en smekingen met sterke roeping en tranen geofferd. Waarom heeft Hij gebeden? Omdat Hij onze nood en ellendigheid recht en grondig kende. Opdat wij ook de listen van de vorst der duisternis zouden onderkennen. De Borg Die het leven heeft zal nu als de Voorvechter van Zijn volk in de strijd treden met hem die de macht van de dood had. Voor wie? Die naar het spreken van de Borg hoort. Die door het geweld en de list bestreden worden. De bestrijdingen van de duivel zijn er slechts omdat God die strijd in het paradijs heeft ingezet op grond van de moederbeloften. Niet de satan valt aan, maar de Heere regeert. En die met Hem strijden zijn meer dan die met de vijand strijden.

Wanneer heeft de Heere dit van Zijn gebed verteld? Augustinus denkt op grond van de verschillende evangeliën, dat de Heere dit drie keer op verschillende tijden gezegd heeft. In ieder geval was het in de donkere nacht dat de Heere Zich overgaf in de handen van Zijn rechter. Wij zouden zeggen toen was er geen tijd meer om te bidden.

Juist dan als wij niet meer weten te bidden zoals het behoort is het tot troost voor biddelozen dat Hij alrede

heeft gebeden, eer zij riepen om ver-horing.

Hoe bidden wij? Op grond van het woord van Christus? Bidden wij met sterke begeerte, zoals Christus leerde: Begeer, en u zal gegeven worden. Want een ieder die begeert, die ont-vangt. Indien gij die boos zijt weet uw kinderen goede gaven te geven wan-neer zij dat begeren, hoeveel te meer zal God de Heilige Geest geven aan hen die dat van Hem begeren.

Van de satan wordt gezegd dat hij ook gebeden heeft. Ja, hij heeft zelf aan-houdend gebeden, sterk begeerd om te ontvangen wat hij vraagde.

Zo heeft satan aan Christen gevraagd waar hij vandaan kwam en waar hij heen ging. De pelgrimsreiziger moest belijden dat hij uit een plaats kwam waar niets dan kwaad woonde. Toen meende satan rechten te kunnen laten gelden. Gij zijt mijn onderdaan en van nature een kind des toorns. Ik ben geenszins van plan u uit mijn dienst te ontslaan.

Hier wordt deze eis van satan echter niet aan de zondaar gesteld, maar op het moment dat de kinderen Gods kwamen om zich voor de Heere te stellen. Zelfs in de allerheiligste ver-richtingen komt de beschuldiging van satan dat de ziel die zondigde moet sterven.

Maar dan komt daarin uit, dat de duivel zelf geen rechten heeft om een ziel te verderven in de hel. Dat recht komt alleen God toe.

De satan heeft slechts het recht ge-kregen om het werk van God te be-strijden. Hij mocht alles in het werk stellen om Christus te bestrijden. Kon hij geen onrecht vinden in de Heere, dan zou satan Hem aantasten in Zijn volk. Met hun ongerechtigheden zou

Christus bestreden worden. Satan bidt om te mogen verderven. Het ongeloof bidt om rust. Zij zullen straks in de eeuwige onrust gebracht worden. Maar Christus bidt om te behouden. En als Voorbidder, leert Hij Zijn kerk Hem dat nabidden. Behoud mij, Heere, ik verga. Ik ben door Uwe wet te schenden, Krom van lenden, vol van druk, benauwd van hart.

Maar in die weg wordt duidelijk wat broodkoren is of wat kaf is. Ziften hoort bij tarwe, omdat het tarwe is. De satan is slechts een slaaf die het vuil moet opruimen. Wie zou het ooit horen of een mens oprecht, vroom, godvrezende en wijkende van het kwaad is, dan die op de zeef van de beproevingen is geweest!

In dit alles is de biddende Borg aan het werk. Het staat er met nadruk. Gij hebt niet gebeden. Het is niet op grond van de voorbeden van anderen. Ik bid. Ik heb gebeden. Ik zal blijven bidden. Voor wie? De kanttekening zegt: Ik bid ook voor hen die door het Woord der prediking in Mij geloven zullen. Christus is het, Die gestorven is: ja, wat meer is, Die ook opgewekt is, Die ook ter rechterhand Gods is, Die ook voor ons bidt.

Zolang het zondebesef niet ophoudt, zal de bekering niet ophouden. Zij zullen versterkt worden, die met het geloof in Zijn voorbede rusten.

Ds. M. v.d. Sluys.

25-jarig huwelijksjubileum

Het was op zondag 10 maart j.l. 25 jaar geleden dat onze koningin Beatrix en prins Claus in het huwelijk traden. De Heere heeft hen al die jaren gespaard en gezegend. We mogen aannemen dat in vele kerken aan dit heugelijke feit op gepaste wijze aandacht is geschonken. We mogen het Huis van Oranje nog in ons

midden hebben. Dat is een zegen voor ons land en volk. Er is stof tot dankbaarheid en verootmoediging.

Ter gelegenheid van dit feit hield Ds. C.J. Meeuse te Rotterdam een predikatie over Psalm 45:10b: De Koningin staat aan Uw rechterhand, in het fijnste goud van Ofir. Deze is in druk verschenen bij de stichting Lectori Salutem, Polslanstraat 104a, 3081 TS Rotterdam, tel. 010-4863570 en daar te bestellen voor f 2,50; bij bestellingen boven de 25 exemplaren krijgt men 10% korting.

Tegen het einde van de preek zegt Ds. Meeuse het volgende: "Wij willen deze dag, maar ook altijd, onze vorstin deze rijkdom (nl. van het geestelijk huwelijk, B.) toewensen en dit voor haar bidden. Dan is Christus haar Koning en een eeuwig koninkrijk haar deel. Hetzelfde wensen we onze prins toe. Ook in dit geestelijk huwelijk begrepen te zijn en met vrouw en kinderen - onze prinsen - tot de bruidskerk wenzelijk te behoren!"

We willen ons daarbij gaarne van harte aansluiten. We houden er ons van overtuigd dat we op deze wijze de gevoelens van alle medewerkers en lezers van ons blad vertolken. De Heere zegene onze vorstin en haar Huis tot in lengte van jaren. B.

Van de administratie

In de afgelopen boekingsperiode ontvingen we aan giften voor ons blad

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk verschijnt eens in de veertien dagen

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13, 4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720-74202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

f 1.897,33 en f 90,- voor de school in Dundas. Ook konden weer 9 nieuwe abonnees aan ons lezersbestand worden toegevoegd. Voor dit alles weer hartelijk dank.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Van de redactie

Vele kerkeraden hebben gereageerd op mijn brief over het opnieuw uit te geven boekje De Kerk een Wonder. De bestellingen heb ik doorgegeven aan de uitgever, die beloofd heeft er voor te zullen zorgen dat het boekje tijdig in het bezit is van de kerkeraden. Voor deze medewerking wil ik allen hartelijk bedanken.

Er zijn verschillende lezers van ons blad die gereageerd hebben op mijn verzoek om mij exemplaren te willen sturen van een nummer van ons blad, waar ik dringend behoefte aan had. Ook hier is een woord van dank op z'n plaats. B.

Ontmoetingsdag te Sliedrecht-centrum

We willen weer de aandacht vragen voor deze ontmoetingsdag, die D.V. zal worden gehouden op zaterdag 6 april a.s. in het kerkgebouw van de Christelijke Gereformeerde kerk te Sliedrecht-centrum.

Het programma luidt als volgt:

Morgensamenkomst, aanvang 10.30 uur:

Opening: Ds. G. Blom van Meerkerk. Spreker: Ds. P. den Butter van Dierbergen; deze zal ook de morgensamenkomst sluiten.

PAUZE

Middagsamenkomst, aanvang 14.00 uur.

Opening: Ds. A. Baars van Middelharnis.

Spreker: Ds. J. Veenendaal van Katwijk aan Zee.

Slotwoord: Ds. M.C. Tanis van Sliedrecht-centrum. Zegt het voort. B.

Avondmaal en belijdenis

4.

Het genadeleven is een persoonlijke

zaak. We kunnen niet meereizen met onze naaste. Het paspoort van de ander, wie hij of zij ook moge zijn, is voor U en mij niet rechtsgeldig. Zo is het ook niet mogelijk op grond van het getuigenis van de ander, op zich, of aan de hand van iemand aan het avondmaal te gaan. Zeker kan pastoraal onderwijs, of een gesprek veel doen en leiden tot de bediening. Maar men moet het persoonlijk verwerken. Men moet zelf iets kennen van de zelfbeproeving. Vandaar dat die zelfgerichtheid ook spreekt in het formulier. We lezen daar: een iegelijk bedenke bij zichzelf zijn zonden en vervloeking. Laten we over het "bij zichzelf" niet heenlezen, of heen stappen. We zijn of komen dan niet in de rechte weg. We zijn dan het spoor bijster. Nu hebben we de vorige keer gewezen op het doel van het bedenken van eigen zonden en vervloeking. "Opdat men zichzelf mishage en zich voor God verootmoedige". Verootmoediging komt er voor het aangezicht van God de Heere. Erkenning van schuld maakt klein voor de Heere. De Bijbel wijst ons daarop. We komen het tegen: zowel in het Oude als Nieuwe testament. Wie in verootmoediging tot de Heere komt, gevoelt de pijn van de zonde en bijzonder wat men de Heere heeft aangedaan en nog steeds aan doet door de zonde van bedrijf en nalatigheid. Hoe dieper men poogt te delven, hoe meer verderf men ontmoet. Het hart is een poel, een bron. Maar dit treft heel bijzonder het hart, wie de Heere is, wat Hij gedaan heeft en nog steeds doet en hoe men staat tegenover zijn liefde en trouw en wat men voor de Heere zou moeten zijn en doen. Vandaar dat mishaging en verootmoediging geen momentopnamen zijn, of zo af en toe, maar regelmatig. Het blijft een stuk levenswerkelijkheid. Vandaar dat het wonder van zalig worden steeds groter wordt. En dat heel bijzonder in het licht van Gods daad. Het gebeuren op Golgotha. Als daarover gesproken wordt, als daarop gewezen wordt, dan moeten we niet menen, dat ons formulier er op wijst, dat de kennis van de zonde eerst bij Golgotha begint. Immers de wet is de kenbron van de ellende. Door de wet is de kennis van de zonde. In het geloofsleven gaat men door Goddelijk onderwijs de functie van de wet verstaan. Het verbod en het gebod van de wet gaan spreken, gaan leven. De wetsprediking leidt tot het geloof in de

waarheid van Gods wet. Daardoor ontstaat verbrokenheid, verslagenheid, boetvaardigheid, het belijden voor Gods Aangezicht in oprechtheid des harten. Door de genadige werking van de Heere in het hart is er overtuiging, verootmoediging. Vandaar dat er geen vluchten is van de Heere, maar een vluchten tot de Heere.

De boete-, bede-, smeekepsalmen worden verstaan en gebruikt. Vervolgens moeten we gelijk de Schrift het aangeeft, het Golgotha gebeuren niet loszien van de wet. Psalm 40 wijst op de offerande, die meer is dan alle brand- en schuldoffers en zo op Hem, Die gezegd heeft: "Ik draag Uw wet in Mijn binnenste".

Zeer groot is de schuld. Onbetaalbaar, onwegneembaar. Door niets van de mens zelf, door niets van de mensen gezamenlijk, door niets van een engel, die rein is in Gods oog, kan de schuld weggenomen worden. Oneindig groot is de schuld, onpeilbaar diep is de zonde. En de schuld dient betaald en de zonde verzoend, zal er herstelling zijn in Gods gemeenschap. Bij die werkelijkheid leeft het hart, dat bewerkt wordt door de Geest des Heeren. Men verstaat ook, dat door 's mensen werkelijkheid de toorn van God is opgewekt en zelfs daarop rust. Rust tot in eeuwigheid. De heilige God kan, mag, moet zelfs toornen. Zou Hij niet toornen, dan schendt Hij Zijn wezen. Dan houdt Hij zelfs op God te zijn. Vandaar dat in ons leerboek terecht staat: "dat God zich schrikkelijk vertoont over de aangeboren en werkelijke zonden en wil die door een rechtvaardig oordeel tijdelijk en eeuwiglijk straffen". De Heere had duidelijk de straf op de zonde gesteld. Hij sprak: "ten dage als gij daarvan eet, zult gij de dood sterfen".

Nu wanneer God de Heere de zonde ongestraft zou laten, is Hij onbetrouwbaar. Dan kan men op Zijn Woorden niet aan. Maar wat wordt nu

op Golgotha ontdekt. De heilsopenbaring, en heilsschenking des Heeren. De zonde gestraft aan Zijn lieve Zoon Jezus Christus en dat met en door de bittere en smadelijke dood des kruises. De toorn van God kon alleen door de vloekdood, aan het kruis, van Zijn beminde Zoon gestild worden. Het kruis is de plaats van het hoogste gericht, de plaats van de uitgieting van Gods toorn, de plaats van de betaling, van de verzoening. De plaats waar God de Heere bevredigd is geworden. De plaats waar de hitte van Zijn gramschap geblust is. De plaats van de plaatsvervangende. De plaats van het "Ik voor u, daar gij anders de eeuwige dood had moeten sterven". Welk een heilige plaats, welke een plaats van diepe verootmoediging, van hartelijke aanbidding en verwondering is Golgotha. En dat voor het hart, dat het heil Gods in Christus zoekt.

En de kruiswerkelijkheid gaat door onderwijs vanuit het Woord en toegepast door Gods Geest almeer open, leven en spreken voor het hart. Het geeft verdieping van zelfkennis en meer gerichtheid op de oneindige, onuitsprekelijke liefde van de Heere. Vandaar dat waar de zelfmishaging en zelfverootmoediging doorgaan gaat ook elke vorm van zelfbehagen, van zelfhandhaving en zelftrots verdwijnen. Er schiet over een zondaar, een honderd procent zondaar, die alleen maar zeggen kan: o, Heere, wat een liefde en dat voor mij. Rechtsliefde in het straffen. Zondaarsliefde in het willen sterven de bittere en smadelijke kruisdood. Bitter vanwege de zonde en het langzaam sterven in de brandende zon. Bitter vanwege de Godsverlating. Smadelijk hangend tussen hemel en aarde. En zo geen thuis, geen liefde, geen hart vol liefde. Verworpen, veracht, uitgestoten. Verlaten.

Maar... zo Borg, zo Middelaar. Verstaan we dat? Wat doet deze hoogste liefde bij U en mij?

Ds. M.C. Tanis.

zwijgen kwamen. Dankbaar ook, dat het conflict in de Golf-regio toch beperkt bleef en zich bijvoorbeeld niet tot Israël uitstrekte. Israël bleef er wel niet geheel en al buiten, maar is er toch ook niet zodanig bij betrokken geraakt, dat de strijd zich daarheen verplaatst heeft. Wat dan de gevolgen zouden zijn geweest, wie kan het zeggen?

Velen hadden trouwens wel verwacht, dat Israël bij de strijd direct betrokken zou raken. Men verwachtte dat niet op grond van militaire of politieke overwegingen, maar men meende daarvoor aanwijzingen te hebben in de Bijbel en met name in de profetie in de Bijbel. Sommigen gingen daarbij zelfs zover, dat ze allerlei profetieën regelrecht vervuld zagen worden en dat men andere profetieën aanwees, die zo en zo ook vervuld zouden gaan worden.

Het feit, dat er troepenmachten uit verschillende landen in het Midden-Oosten samengetrokken waren zag men als een vervulling van de voorspelling dat alle volken tegen Jeruzalem zullen worden vergaderd. Het was dan nog wel niet direct Jeruzalem, waar de legers in de buurt waren, maar dat zou slechts de volgende fase zijn. Ze waren in ieder geval al in het Midden-Oosten. En de rook van de in brand gestoken raffinaderijen in Koeweit zag men als vervulling van de woorden uit de Openbaring, dat de zon zal verduisterd worden. Ja, alle tekenen wezen er volgens deze bijbelverklaarders op, dat het einde van de wereld nabij is en dat de grote slag van Armageddon voor de deur staat. Heel duidelijk leven we in de eindtijd, zo was de conclusie.

Al vaker gezegd

Nu is deze conclusie al vaker getrokken. Ook in vroeger tijden zag men het einde van de wereld dichterbij komen. Met name als het liep op het einde van een eeuw kwamen dergelijke gedachten sterk naar voren. Het onbekende van de toekomst beangstigde de mensen en vooral als er dan ook nog rampen plaats vonden en gevaren duidelijk aanwezig waren vond de gedachte van het naderend einde gretig geloof bij velen. Dat is geen wonder. Zij die met de Bijbel in aanraking zijn gekomen, weten uit die Bijbel van wat er in de toekomst gaat gebeuren. Ze weten van de tekenen der tijden en van de rampen, die zich zullen gaan voltrekken. Ze weten van

Leven we in de eindtijd?

1.

Gelukkig is de Golfoorlog ten einde. Mij dunkt, dat iedereen daar dankbaar voor zal zijn. Aan het bloedvergieten kwam een einde en er vallen niet meer slachtoffers. Er zijn er waarlijk wel genoeg gestorven onder militairen en burgers. Trouwens, intern in Irak gaat

het geweld nog door. Dat zal doorgaan ook, zo is te vrezen, zolang de moordenaar van Bagdad aan de macht blijft. Dictators vestigen hun troon altijd in het bloed van onwillige onderdanen.

Dankbaar zijn we dat de wapens tot

de verschrikkingen, die aan de komst van Christus vooraf zullen gaan. En als er dan dreigingen zijn en als de toekomst onzeker, maar zeker niet rooskleurig is, komt de gedachte al spoedig op: Gaan we nu naar het einde? Leven we in de eindtijd?

Zo is het vandaag ook best te verstaan als deze vragen opkomen en als mensen, die de dingen zagen gebeuren in het Midden-Oosten en die de Bijbel erbij namen, tot de gedachte komen: Zou het nu gaan gebeuren? Want het is ontegenzeggelijk waar, dat de Bijbel nog al wat dingen zegt, die met de eindtijd te maken hebben. Dingen, die kennelijk nog gebeuren moeten. En het is bijna onvermijdelijk, dat we dan gaan vragen: Zou dit het zijn? Zou dat ermee bedoeld worden?

Maar we moeten toch wel enige voorzichtigheid betrachten. Het is goed om met Gods Woord bezig te zijn, ook als dat Woord spreekt over de toekomstige dingen, de eschatologie. Maar we zullen er wel goed aan doen deze zaken met de nodige voorzichtigheid te benaderen.

Waarom? In de eerste plaats omdat de Heere er wel heel wat over gezegd heeft, maar de dingen, die Hij er over gezegd heeft, zijn vaak gehuld in een taal die niet direct zo doorzichtig is. Bovendien hebben we altijd maar weer een beperkt inzicht. Vergeet niet, dat ons verstand ook zware schade opgelopen heeft door de zondeval. Ons verstand is van nature verduisterd en willen we ooit echt iets van Gods Woord verstaan dan hebben we de verlichting van ons verstand door de Heilige Geest heel hard nodig. Anders maken we er niets van! De natuurlijke mens verstaat niet de dingen die des Geestes Gods zijn. Die dingen moeten immers geestelijk onderscheiden worden. En tot de dingen die des Geestes zijn, behoren ook de dingen aangaande de eindtijd. Wat de Schrift daarover zegt, kan alleen verstaan worden bij het licht van Gods Geest en dan nog alleen voorzover als de Heere het verstaan wil hebben. Wat ik met dit laatste bedoel hoop ik in het vervolg nog wel duidelijk te maken.

Bescheiden zijn

Het kan zijn nut hebben ook in ons blad aan deze zaken aandacht te geven. Doordat in de afgelopen weken en maanden bepaalde opvattingen omtrent de eindtijd en het komende Armageddon e.d. met

zoveel overtuiging zijn uitgedragen, zijn heel wat mensen niet alleen aan het denken gezet, maar velen zijn ook door deze meningen meegelokt. Of ze zijn op zijn minst vol vragen komen te zitten. Ook in onze kringen komen allerlei chiliastische opvattingen voor en velen weten niet hoe ze hier tegenover moeten staan. Leven we nu echt in de eindtijd? Wat betekenen allerlei gebeurtenissen? Zijn die vervulling van de bijbelse profetie? Heeft Hal Lindsay, wiens boeken de laatste maanden weer in grote hoeveelheden verkocht zijn, gelijk? Wat moeten we van deze dingen denken?

Als ik me voorneem in een aantal artikelen op deze vragen in te gaan in ons blad, spreken we van te voren wel af, dat we bescheiden moeten zijn. We zullen ook in deze materie de perken niet te buiten mogen gaan, maar we moeten ons tevreden houden dat we leerjongens van Christus zijn, zoals onze Nederlandse geloofsbelijdenis zegt in verband met de leer der goddelijke voorzienigheid. Dat geldt inderdaad ook op het terrein van de leer van de laatste dingen.

Alle vragen in dezen kunnen niet beantwoord worden. Dat kunnen we jammer vinden, maar het is niet anders. God heeft het ook niet nodig gevonden dat we alles precies zouden weten.

We moeten dan ook onze nieuwsgierigheid leren bedwingen. Vele dingen worden pas duidelijk als God ze duidelijk maakt.

We zullen dus moeten afleren op alles een antwoord te willen hebben of geven. Bovendien moeten we ook niet denken, dat deze dingen tot de belangrijkste dingen uit de Heilige Schrift behoren. Er zijn zaken, die voor ons, zondaren, van groter gewicht zijn.

De vragen naar het persoonlijk deel hebben aan de zaligheid, zijn van meer gewicht. En... daarover laat de Heere in Zijn Woord geen twijfel bestaan! Als we dus met de eschatologie ons bezig houden en de vraag zoeken te beantwoorden of we in de eindtijd leven, zijn we bezig met belangrijke dingen. Maar we mogen deze dingen niet aan de top van de lijst van de belangrijke dingen van het Woord plaatsen. Wat baat het een mens als hij alle vragen op het gebied van de toekomstige gebeurtenissen kan beantwoorden en schade lijdt aan zijn ziel?

P. den Butter.

John Owen over de "Inwonende zonde"

3.

In een vorige aflevering vroegen we aandacht voor de levensgeschiedenis van John Owen. We hebben gezien hoe na een periode van geestelijke strijd het licht van Gods genade doorbrak in zijn hart. Korte tijd daarna kwamen zijn eerste boeken van de pers en werd hij predikant in de engelse staatskerk. Zijn eerste gemeente was Fordham en daarna diende hij de kerk van Coggeshall. Een merkwuurde bijzonderheid is, dat hij in laatstgenoemde plaats naast de anglicaanse kerk ook een gemeente diende die op congregationalistische leest geschoeid was!

Prediking en politiek

Voor Engeland waren deze jaren in politiek en maatschappelijk opzicht uiterst bewogen en roerig. Het was de tijd van de burgeroorlogen, waarin de éne crisis nauwelijks voorbij was, of de volgende kondigde zich al aan. In deze periode zou de invloed van John Owen veel verder gaan reiken dan die van predikant in betrekkelijk kleine plaatsen als Fordham en Coggeshall. Het beginpunt van Owens bredere bekendheid is eigenlijk het feit dat hij - nog maar 30 jaar oud - een uitnodiging ontving om een preek te houden voor het engelse parlement. Sinds een aantal jaren waren de puriteinse afgevaardigden in het lagerehuis steeds talrijker geworden en vooral door hun toedoen was in 1643 het besluit genomen om iedere laatste woensdag van de maand een vastendag te houden. Op elk van deze dagen ging een bekend predikant in het Huis van Afgevaardigden voor in een dienst des Woords en der gebeden. Op de vastendag van 29 april 1646 was Owen gevraagd om deze dienst in het parlement te leiden. Zijn tekst was Hand 16:9: De roep van de macedonische man die smeekt: "Kom over en help ons!" Owen benadrukte in deze preek dat God het parlement gezegend had in zijn strijd tegen de koning en diens slechte raadgevers. Tegelijk voelde hij zich verplicht de vergadering te waarschuwen om deze van God gegeven gelegenheid te benutten door het evangelie van Christus overal te laten prediken. Als dat niet zou gebeuren zou het land opnieuw terugkeren tot de diepe geestelijke

duisternis waarin het vroeger verzonken was geweest!

In deze preek zinspeelde Owen zijdelings op het conflict tussen koning en parlement dat in deze periode onvoorstelbare afmetingen had aangenomen. De spanningen bereikten hun hoogtepunt toen in 1648 de "Tweede Burgeroorlog" ontbrandde, waarin de troepen van de koningsgezinden en het parlamentsleger tegenover elkaar stonden. Ook het gebied waar Owen woonde had te lijden onder het oorlogsgeweld. Koningsgezinde troepen hadden namelijk hun toevlucht gezocht in de nabijgelegen stad Colchester. Spoedig nadat dit gebeurd was trokken de parlementstroepen onder leiding van generaal Fairfax het dorp Coggeshall binnen om van daaruit de stad te belegeren. Aan de plaatselijke predikant, John Owen, werd verzocht aan de troepen die rond Colchester lagen het Woord van God te bedienen. Het gevolg was dat hij nauw betrokken raakte bij het hele oorlogsgebeuren en vriendschap sloot met verschillende hoge officieren van het parlamentsleger. Eén van deze bevriende officieren was Henry Ireton, de schoonzoon van Oliver Cromwell. Weinig kon Owen toen vermoeden dat hij - mede door deze contacten - binnen korte tijd geroepen zou worden als legerpredikant met de troepen mee te trekken van de éne veldslag naar de andere...

De dood van de koning

Aan het einde van dat jaar 1648 volgden de gebeurtenissen elkaar snel op: Koning Karel I gaf zich over; Het parlement liet hem gevangen nemen en maakte alles gereed voor een snel gerechtelijk proces. Het hoogerechtshof dat speciaal voor die gelegenheid benoemd was sprak uit dat de koning schuldig was aan hoogverraad omdat hij de oorlog begonnen was tegen het parlement en het koninkrijk. Het vonnis luidde: De doodstraf! Op woensdag 30 januari 1649 vond de terechtstelling van de koning plaats, ook al stemde een groot deel van het volk met dit zware vonnis niet in. Omdat Karel I op deze laatste woensdag van januari ter dood gebracht zou worden, was de maandelijkse vastendag uitgesteld naar de donderdag. Onder deze aangrijpende en kritieke omstandigheden werd een beroep gedaan op twee vooraanstaande predikers om het Woord te bedienen in het parlement. Eén van

hen was John Owen, die bij deze gelegenheid sprak over Jeremia 15:19 en 20. Uit de preek zoals die later is uitgegeven blijkt dat Owen zich nogal terughoudend uitdrukt als het gaat over de terdoodveroordeling van de koning. Hij wilde onder deze omstandigheden slechts het Woord laten spreken. Vanuit zijn tekst wees hij erop dat God met Zijn oordelen over Engeland gekomen was, precies zoals Hij in de dagen van Jeremia Zijn gerichten had voltrokken aan Juda. Naar Owens overtuiging werden Gods oordelen in zijn dagen zichtbaar in de burgeroorlogen en in het doodvonnis dat aan de koning was voltrokken. Om Gods gunst voor de toekomst te verkrijgen zou bekering nodig zijn, wederkeer tot God! Dat betekende dat zij die Engeland regeerden alle sporen van afgoderij en bijgeloof uit het land zouden moeten verwijderen en van harte de ware godsdienst die gegrond is op de Schrift zouden moeten bevorderen! Al is Owen in deze preek terughoudend in zijn oordeel over de wijze waarop Karel I berecht en gevonnist was, dat betekent niet dat hij echte kritiek had op de handelwijze van het parlement. In dat geval zou hij zeker niet zijn gevraagd om op deze vastendag in het Huis van Afgevaardigden het Woord te bedienen. Bovendien wordt uit zijn geschriften telkens weer duidelijk dat Owen ervan overtuigd was dat Gods ongenoegen rustte op het koninklijk huis van de Stuarts, omdat zij bijgeloof en machtmisbruik hadden bevorderd. Tegen deze achtergrond zag hij de voltrekking van het doodvonnis aan Karel I als een rechtvaardig oordeel van God. Overigens werd binnen de kring van de puriteinen over de terechtstelling van de koning niet gelijk gedacht. Sommige puriteinse predikers stonden veel kritischer tegenover het parlement dan John Owen! Uit het bovenstaande is duidelijk welke belangrijke plaats de nog jonge predikant van Coggeshall in de leidende kringen van Engeland had verworven. Dat blijkt ook hieruit dat hij een kleine drie maanden later weer in Londen was om voor het Huis van Afgevaardigden te spreken. Ditmaal was zijn tekst Hebreëen 12:27, waar gezegd wordt dat God nog éénmaal de hemel en de aarde zal bewegen, opdat het vergankelijke zal verdwijnen, maar "het onbeweeglijke" zal blijven bestaan. Owen paste dit toe op de geweldige omwentelingen die in zijn tijd plaatsvonden. Hij zag deze ge-

beurtenissen als tekenen dat de laatste dagen waren aangebroken en dat de gerichten van God over de wereld gingen. In dit tijdsgewricht zag hij een grote roeping weggelegd voor volk en parlement van Engeland...! Onder degenen die deze rede hoorden bevond zich ook Oliver Cromwell, die toen al grote invloed had als lid van het parlement en generaal van het leger. Owens woorden lieten niet na een diepe indruk op hem te maken.

Veldprediker bij Cromwell

Cromwell en Owen ontmoetten elkaar voor het eerst op de dag nadat de laatste zijn preek voor het parlement gehouden had. Owen wilde op die dag een bezoek brengen aan generaal Fairfax die hij tijdens het beleg van Colchester had leren kennen. Terwijl een huisknecht hem bij de generaal aandienende, kwam Cromwell vergezeld door een aantal officieren het vertrek binnen waar Owen wachtte. Toen hij de prediker zag naar wie hij de dag tevoren met zoveel instemming had geluisterd, liep Cromwell naar hem toe, legde zijn hand op zijn schouder en zei: "Mijnheer, u bent de man met wie ik graag zou willen kennismaken". Owen antwoordde met karakteristieke bescheidenheid: "Dat zal meer tot mijn voordeel zijn dan tot het uwe!" "Dat zullen we spoedig zien", merkte Cromwell op, waarna hij hem naar buiten leidde voor een wandeling in de tuin. Daar vertrouwde hij Owen toe dat hij voornemens was om tegen het rooms-katholieke Ierland op te trekken dat trouw gebleven was aan het engelse koningshuis en weigerde om zich aan het gezag van het parlement te onderwerpen. Het was zijn dringende wens dat de predikant van Coggeshall hem op die veldtocht zou vergezellen als veldprediker en ook om een onderzoek in te stellen hoe de opleiding tot predikant aan de universiteit van Dublin verbeterd zou kunnen worden. Owen aarzelde en spoedig bleek dat ook zijn gemeente hem niet wilde laten gaan. Toen maakte Cromwell zijn wens tot een bevel! Er bleef voor Owen weinig anders over dan te gehoorzamen. En zo trok Owen met de twaalfduizend soldaten van Cromwells leger naar het opstandige Ierland.

Owen heeft de veldtocht maar zeer ten dele meegemaakt. Zo was hij niet aanwezig bij de inname van Drogheda en het vreselijke bloedbad dat Cromwells soldaten daar aanrichtten. Toch moet de bloedige veldtocht tegen Ier-

land de veldprediker tot in het diepst van zijn ziel hebben aangegrepen. Toen hij namelijk na zijn terugkeer uit Ierland op de vastendag van 1650 in het Huis van Afgevaardigden preekte, zei hij onder meer:

Hoe komt het dat Jezus Christus in Ierland slechts aanwezig is als een Leeuw die al Zijn klederen besmeurt met het bloed van Zijn vijanden? Hoe komt het dat er niemand is die Hem aanbiedt aan Zijn vrienden, als het Lam besprenkeld met Zijn eigen bloed?

Hij liet weten dat het zijn diepst verlangen was dat

De Ieren zich mogen verheugen in het bezit van Ierland "totdat de maan niet meer zij" (Vgl. Ps. 72:7), zodat Jezus Christus de harten van de Ieren in bezit mag nemen... Ik wenste wel dat er op dit ogenblik één prediker van het evangelie was voor iedere omuurde stad in Ierland die in het bezit is van de Engelsen. Het land treurt en het volk gaat tegronde door gebrek aan kennis... De tranen en het roepen van de inwoners van Dublin om de openbaringen van Christus staan mij steeds voor ogen...

Vermoedelijk mede onder de invloed van dit vurig pleidooi besloot het parlement maatregelen te treffen de universiteit van Dublin te maken tot een centrum van christelijke wetenschap. Daarbij was de bedoeling allereerst dat jonge mannen hier een opleiding konden ontvangen tot het ambt van dienaar van het Woord. Het parlement besloot ook zes ervaren predikanten naar Ierland te zenden om daar het evangelie van vrije genade te verkondigen. Het bleek echter moeilijk om geschikte vrijwilligers te vinden...

Schotland

Korte tijd nadat de veldtocht tegen Ierland in een overwinning was geëindigd, besloot het Huis van Afgevaardigden dat het leger zich gereed diende te maken voor een invasie in Schotland. In het parlement bestond namelijk de vrees dat de Schotten - die het koninklijk huis van Stuart trouw gebleven waren - Engeland zouden binnenvallen om het koninkschap te herstellen en de jonge zoon van Karel I op de troon te zetten. Cromwell werd benoemd tot opperbevelhebber van de strijdkrachten die naar het noorden trokken. Ook ditmaal was John Owen een van de beide veldpredikers die het leger ver-

gezelden. De invasie in Schotland was voor Cromwell opnieuw een ware triomftocht: Hij versloeg de schotse troepen in beslissende veldslagen. Hierdoor werd niet alleen de kracht van het schotse leger gebroken, maar ook kwamen verschillende delen van Schotland tijdelijk onder Cromwells invloed. Zo ontstond de mogelijkheid voor John Owen om in kerken in dit gebied te preken. Verschillende malen heeft hij in deze periode dan ook in oude schotse kerken het Woord bediend, vooral in de stad Edinburgh. Ook nam hij verschillende keren deel aan openbare twistgesprekken met schotse predikanten en theologen. Daarbij ging het er met name om de kerkelijke leiders in Schotland te overtuigen hoe gevaarlijk het was om het koninklijk huis van de Stuarts te steunen. Bovendien waren er eindeloze -

en vaak oeverloze - debatten over het wezen van de kerk, waarbij Owen als congregationalist tegenover de schotse predikanten stond die een presbyteriaanse opvatting huldigden.

Terwijl de strijd in Schotland nog voortduurde, reisde Owen weer terug naar de omgeving van Londen, waar zijn toekomstige werkkring zou liggen.

De periode waarin hij als veldprediker gediend heeft, heeft echter in verschillende opzichten sporen in zijn leven nagelaten. Eén daarvan is dat Owen in zijn geschriften met enige voorliefde beelden gebruikte die ontleend zijn aan het leven van soldaten en het oorlogsgebeuren. We zullen dat met name ook aantreffen in zijn werk over de "inwonende zonde".

(wordt vervolgd).

Middelharnis A. Baars.

Opwekking

3.

Hoofdstuk 4 draagt als titel: de zekerheid van opwekking.

Een belangrijke vraag is of wij grond in Gods Woord hebben om te bidden om opwekking. Zijn er beloften dat de Heere Zijn kerk nieuw leven zal inblazen? Er is *heil voor de wereld* te verwachten. De schrijver is van mening dat vele Schriftplaatsen in deze richting wijzen, bijv. Psalm 72:11: "Ja, alle koningen zullen zich voor Hem nederbuigen, alle heidenen zullen Hem dienen." En Psalm 67:6: "De volken zullen U, o God, loven; de volken altemaal zullen U loven." En Jesaja 11:9: "Want de aarde zal vol van kennis des HEEREN zijn, gelijk de wateren de bodem der zee bedekken." Van Vlastuin merkt in dit verband op: "Laten wij deze teksten in eerste instantie allemaal eens letterlijk nemen en niet gelijk met een ongelovig en dogmatisch hart deze teksten schrappen uit Gods Woord! We zijn o zo snel geneigd om met ons verdorven verstand ons in allerlei bochten te wringen, zonder dat we ons gewonnen geven aan het onfeilbaar getuigenis van God" (pag. 133, 134). Ook het N.T. is gericht op heel de wereld, zie bijv. Joh. 1:29; 4:42; 1 Tim. 2:4 e.a. Deze en andere toezeggingen wachten nog op een (nadere) vervulling. De schrijver geeft uitgebreid aandacht aan het *heil voor Israël*, dat z.i. duidelijk te verwachten valt. In het licht van Romeinen 11 be-

nadrukt de schrijver dat Israël nog steeds een unieke plaats heeft in Gods heilsplan met de wereld. De beloften voor het volk als volk blijven voluit gelden. Maar er valt ook te spreken over *heil voor de wereld door Israël*. Want juist de bekering van Israël zal een grote zegen meebrengen voor al de geslachten van het aardrijk. Er zal ook onder de heidenen een bloeitijd komen. De volheid van de heidenen zal Israël tot jaloezheid verwekken en de bekering onder Joden is weer onlosmakelijk verbonden met een onuitsprekelijke zegen voor de heidenwereld. Vanuit de brief aan de Romeinen kunnen we leren hoe wij met de profetieën van het O.T. moeten omgaan. Er zijn verscheidene profetieën die uitspreken dat Israël gezegend zal worden en dat het tot zegen voor de volkeren zal wezen. Zulke profetieën zijn nog niet ten volle vervuld met de komst van Christus. Schrijver brengt in dit verband als zijn mening naar voren dat het bestaan van de staat Israël getuigt van de trouw van God en de onwankelbaarheid van Zijn beloften. Hij ziet het als een teken van geloof en hoop, ook voor de toekomst van de kerk. De schrijver wijst er op, dat onder Amerikaanse, Engelse, Nederlandse en Schotse oud-vaders de verwachting van een bloeitijd voor de kerk, in nauw verband met de bekering van de Joden, heel algemeen

was. Hij geeft hiervan vele voorbeelden. Gemeenschappelijk is bij deze mannen de visie dat er verwachting is voor de kerk en dat de zaak van God hier op aarde niet als een nachtpitje zal uitgaan. Er is ten deze hóp, gegrónde hoop! Al gaan we niet met hedendaagse fantasieën over de toekomst mee, toch mogen we uit reactie niet vervallen tot een veronachtzaming van wat God Zelf over deze zaken geopenbaard heeft. Laten we ons tot de Heere wenden en het van Hem alleen verwachten. Hij kan grote dingen doen, ook in onze tijd!

De vraag kan rijzen: is er werkelijk heil in de eindtijd? Zal de laatste tijd van de wereld wel zo heerlijk zijn? Er worden tegen de gedachte aan een algemene bloeitijd over heel de wereld veelal bezwaren ingebracht, o.a. met een beroep op 2 Tim. 3:1 ("En weet dit, dat in de laatste dagen onstaan zullen zware tijden"). Men leest dit dan ongeveer zó dat de zaak des Heeren op aarde als een nachtpitje zal uitdoven. Van Vlastuin wijst er tegenover deze opvatting op, dat de uitdrukking "de laatste dagen" niet zozeer betrekking heeft op het wereld-einde, maar meer op de gehéle tijd tussen Christus' komst in het vlees en Zijn wederkomst. We doen er dan ook goed aan om genoemde tekst zó te verstaan dat er in héél de periode van de christelijke jaartelling zware tijden geweest zijn en dat ze er zullen blijven ook. Het is niet in strijd met dit Schriftwoord om een bloeitijd te verwachten. Na die zware tijden kunnen er tijden van verademing komen, tijden waarin de volle kracht n zegen van de Heilige geest ervaren zal worden. Besproken wordt ook Lukas 18:8 ("Doch de Zoon des mensen, als Hij komt, zal Hij ook geloof vinden op de aarde?"). Deze gelijkenis leert ons niet dat er geen geloof meer op aarde zal zijn aan het eind der tijden, maar ze wil ons aansporen tot volhardend geloof en heilige wandel, aldus de schrijver. Hij brengt verder naar voren dat het verlangen naar een bloeitijd niet in strijd is met het verlangen naar de wederkomst van Christus. In het geloof vertrouwen we dat de Getrouwe al Zijn beloften op Zijn goede tijd vervult. Wie hiervan doordrongen is rekent niet in tijd, maar ziet over eeuwen heen.

Er wordt vaak nog een tegenwerping tegen de gedachte aan een heerlijke eindtijd ingebracht, n.l. dat aan de wederkomst van Christus een zware tijd

van verdrukking voorafgaan zal (vgl. Matth. 24, Mark. 13 en Luk. 21). De schrijver gaat hier vrij breedvoerig op in. Hij merkt o.a. op, dat we - in wereldverband gezien - mogen spreken van een geleidelijke voortgang van het Evangelie. Het Woord is vrijwel overal bekend: als de Geest werkt, gebeuren er grote dingen. Waarom zou er geen bloeitijd kunnen komen? Bovendien valt te bedenken dat verdrukking en geestelijke bloei elkaar niet behoeven uit te sluiten.

Is het heil van Pinksteren herhaalbaar? Dat is een vraag waar de schrijver aandacht aan besteedt. In de kerkgeschiedenis blijkt dat er tijden van verbreding en verdieping van het geestelijk leven zijn. Dan staat het eigenlijke werk van de Heilige Geest centraal, n.l. om Christus te verhogen (Joh. 16:14). Die Geest verdiept de kennis van Christus en verleent kracht om te spreken en te getuigen van Christus. Zowel in het persoonlijk leven als in breder kring kan de werkelijkheid van Pinksteren ervaren worden. Waarom zou de uitstorting van de Geest alleen voorbehouden zijn aan het gebeuren op de Pinksterdag te Jeruzalem? Nog steeds kan Christus als de verhoogde Koning een krachtige en heerlijke uitstorting van de Heilige Geest doen plaatsvinden.

Hoofdstuk 5 ("De heerlijkheid van opwekking") geeft bezinning op de vraag waarin de heerlijkheid van een geestelijke bloeitijd zal bestaan. Het voorname is dat de Naam des Heeren in de opwekking verheerlijkt wordt. Hij alleen zal de eer van zo'n opwekking ontvangen. Engelen en mensen zullen Zijn Naam belijden en roemen. Verder zal Gods volk verlevendigd worden. Het leven zal in nabijheid met de Heere zijn, terwijl de gemeenschap der heiligen beoefend zal worden en onderlinge liefde zal bloeien. Mensen die leesbare brieven van Christus zijn, zullen ook middel zijn dat anderen voor Christus gewonnen worden. En de beschaving in ons land zal weer toenemen. Voorál gaat het er om dat de heerlijkheid van God zichtbaar zal zijn in Zijn gemeente. Daarom bidden we met Mozes: "HEERE, toon ons nu Uw heerlijkheid!"

Ds. W. van Sorge.

Zangavond te Rotterdam

Op D.V. dinsdag 30 april a.s. wordt in

de Laurenskerk te Rotterdam een grote koor- en samenzangavond georganiseerd waarvan de baten ten goede komen aan het Shaare Zedek ziekenhuis te Jeruzalem.

Medewerkenden zijn: het Christelijk mannenkoor "Jeduthun" uit Amersfoort o.l.v. dirigent C. het Jonk,

Arie Kortleven: transeptorgel-koorbegeleiding, Vincent de Vries: hoofdorgel-begeleiding samenzang

Ds. E.F. Vergunst uit Ridderkerk (voorzitter van de stichting Shaare Zedek) is bereid gevonden de avond te openen en te sluiten en een appèlwoord te verzorgen.

Een avond met een tweeledig doel: hulp voor onze Israëlische vrienden en een zinvolle besteding van Koningin-nedagavond!!!

Aanvang: 19.30 uur.

Voor nadere informatie en kaartverkoop: 01826-2341.

60 jaar Chr. Geref. kerk Middelharnis

De kerk van Middelharnis bestond één dezer dagen zestig jaar. Op 9 maart 1931 namelijk vond onder leiding van ds. K. Groen, die in die tijd de gemeente van Rotterdam-west diende, de instituering plaats. Op die zelfde avond werden als eerste ambtsdragers van de gemeente gekozen de broeders P.H. Mans, Anth. Driesse en J.P. de Bakker als ouderlingen en M. van der Slik en J. Knape als diakenen.

Aan het feit van het 60-jarig bestaan werd op 13 maart jongstleden in de biddag-avonddienst op bescheiden wijze aandacht geschonken. In de dienst des Woords ging de pastor loci, ds. A. Baars, voor. De predikatie naar aanleiding van Habakuk 3 vers 2 gaf aandacht aan 'een gebed om de voortgang van Gods werk'. Die voortgang werd bedreigd, afgesmeekt en verwerkt.

Het ligt in de bedoeling de tekst van deze preek binnenkort in brochurevorm uit te geven.

Voor de jeugd

Nehemia 115

"Voorts gaf ik bevel en zij reinigden de kamers, en ik bracht daar weder in de vaten van Gods

huis met het spijsoffer en de wierook"

Neh. 13:9

Beste jongelui!

Het huisraad van Tobia was op straat geworpen. Het lag voor oud vuil buiten de deur. Het huis Gods was door de inboedel van deze goddeloze man Tobia, geheel verontreinigd. De vaten die in het huis Gods behoorden te zijn, konden er zo maar weer niet worden ingezet. Het huis moest eerst worden schoongemaakt. Want het was een "heilig Gods huis." En de heilichheid is voor Uw huis, o HEER'; Eeuw uit, eeuw in, tot sieraad en tot eer.

De reiniging van het huis ging gepaard met "ontzondigingswater". Het was een hele rituele plechtigheid. Het wees allemaal heen, naar dat ene middel, dat alleen reinigt van alle zonden. En dat is het bloed van de Heere Jezus Christus.

De ijver voor Gods huis, die Nehemia verteerde, doet ons denken aan de Heere Jezus Christus. Want daar is Nehemia toch een type van geweest. De Geest Die in de Heere Jezus Christus woonde, woonde ook in Nehemia. Het is uiteindelijk altijd dezelfde Geest waardoor de gehele kerk geleid wordt. Dat is de "levende kerk". Die komt in de bijbel voor onder het beeld van een lichaam met een Hoofd. Het Hoofd is de Heere Jezus Christus. Het lichaam zijn de leden in al hun verscheidenheid. Dat lichaam komt in de bijbel ook voor onder het beeld van de tempel. Het is een Gods huis. "Gods gebouw zijt gij", zo schreef Paulus eens aan de gemeente te Corinthen. 1 Cor. 3:9.

Wanneer we aan deze dingen denken is door de Heere Jezus op volmaakte wijze gedaan, wat Nehemia "voorbeeldig" heeft gedaan. Want Jezus heeft ook eens de tempel gereinigd, toen men hem had ontheiligd, door er een huis van koophandel van te maken. Het werd toen door Hem zelfs een "moordenaarskuil" genoemd. De ware dienst van God had men "om hals" gebracht. En dat kon de Zoon van God niet gedogen. Het was het huis van Zijn Vader. Dat mocht niet ontheiligd worden. Het moest derhalve gereinigd worden. Dat heeft uiteindelijk Hem Zijn leven gekost. "Breekt deze tempel af..." Dat is een uitdrukking van Hemzelf, die Hij gebesigd heeft, in verband met Zijn dierbaar lijden en sterven.

De tempelreiniging heeft zich in het kerkelijke leven menigmaal herhaald.

Wat in onze tekst beschreven staat is echt maar niet een eenmalig gebeuren. De geschiedenis van de kerk, laat in de loop der eeuwen steeds weer tempelverontreinigingen zien. Denk aan het verval na de eerste eeuwen van het bestaan van de kerk. Wat is er door de roomsen niet ingehaald, wat er helemaal niet in hoorde. Door de reformatie is er weer een zuivering ontstaan. Het zou natuurlijk te ver voeren om de gehele geschiedenis na te gaan. Want we komen steeds weer dezelfde dingen tegen. Als de wacht niet betrokken wordt op Sions muren, maakt de vijand er gebruik van. Dan komt de wereld in de kerk. En dan moeten die dingen, die de Heere Zelf heeft in gesteld, en die in de kerk thuis horen, er uit. Dat dit tot oneer des Heeren is, zal voor een ieder duidelijk zijn.

Wie niet blind is voor al hetgeen er nu in de kerk plaats heeft, zal moeten zeggen: Wat heeft "de wereld in de kerk een grote plaats gekregen". Gods geboden worden nauwelijks meer gekend. En voor zover men ze nog kent, wordt er niet naar geleefd. Ieder doet zo ongeveer wat goed is in zijne ogen.

Daar wordt zo in het wilde weg wel om een reveil geschreeuwd. Dat moet dan ook een z.g.n. tempelreiniging voor stellen. Doch het blijft bij "geschreeuw". In de praktijk is er weinig of niets van te zien. Ieder gaat zijn eigen weg. Ieder meent het recht aan zijn kant te hebben. En een ieder houdt zijn eigen mening hoog. En wat de Heere wil, dat weet men wel, doch men doet het niet. En daarom wordt het er niet beter op, doch steeds erger. In plaats dat men eenparig in de schuld komt, gaat men steeds verder uit elkaar. Men verwijt elkaar, doch wie doet het zichzelf?

Want de wortel van alle kerkelijke ellende ligt altijd nog in het persoonlijke leven. Het lichaam van elk mens is ook een tempel. En wat huist daarin? Hoe menigmaal wordt er niet een plaats ingeruimd voor Tobia in het hart?

Ik hoop dat jullie mij begrijpen. Kijk er de zaak van binnen maar eens goed op na. Want als van binnen de wereld de overhand heeft, gaat dit ten koste van de inwoning des Heeren. Dan kan het er van buiten nog aardig uit zien. Doch de Kenner der harten kijkt door alle muren heen. Letterlijk en figuurlijk. Wie daar achter komt, weet dat er heel veel opgeruimd moet worden. Dat er heel veel op straat gezet moet worden. Heel veel ongerechtigheid,

dat met de ophaaldienst van vuil moet meegegeven worden. Ik geloof dat Paulus daar op dtoelt als hij zegt: "zuivert dan de oude zuurdesem uit, opdat gij een nieuw deeg moogt zijn." Je kunt het ook noemen de strijd die steeds weer tegen het vlees gevoerd moet worden. Het "vlees" dat zich der wet Gods niet onderwerpt en waarvan het bedenken vijandschap is tegen God. "De werken des vleses nu zijn openbaar: welke zijn overspel, onreinigheid, ontuchtigheid, afgoderij, venijngeving, vijandschappen, twisten, afgunstigheden, toorn, gekijf, tweedracht, ketterijen, nijd, moord, dronkenschappen, brasserijen en dergelijke; van dewelke ik u te voren zeg, gelijk ik u ook te voren gezegd heb, dat die zulke dingen doen, het Koninkrijk Gods niet beërven zullen." Gal. 5:19-21.

Dat is allemaal duidelijke taal. Ta? die aanspreekt. Niet de rijke jongeling en al dat soort dat vol eigen-gerechtigheid zich bevindt. Want die weten niet wat ontdekking is. Doch degenen die door de Heilige Geest ontdekt worden, komen al deze zaken bij zich zelf tegen. Zij hebben er ook een voortdurende strijd mee te voeren. Je kunt dat ook de dagelijkse bekering noemen, die plaats moet hebben.

Nu ik dit schrijf leven we in de schoonmaaktijd. Velen doen daar niet zoveel meer aan. In mijn jonge jaren maakte men zich daar meer druk mee. Op de Veluwe zijn er nog velen die dat doen. Doch geestelijk moet dat het gehele jaar door gebeuren.

Het ontzondigingswater, dat is geestelijk het bloed van de Heere Jezus Christus, is daarom een steeds nod' blijvend middel. Het moet als 't ware elke dag gebruikt worden. We hebben het elke dag nodig. Het moet elke dag worden toegepast. David had daar verstand van toen hij zeide: "Ontzondig mij met hysop en mijn ziel nu gans melaats, zal rein zijn en genezen. Was mij geheel, zo zal ik witter wezen, dan sneeuw die vers op 't aardrijk neder-viel."

Na de ontruiming en de ontzondiging, moet het huis weer ingeruimd worden. Daar moet weer plaats komen voor de Heilige Geest om daardoor geleid te worden. Dan komen er weer heilige dingen in de tempel te staan. Dan worden hoofd en hart weer met andere dingen gevuld. Dingen die niet liggen in de stijl van Tobia, doch zoals Paulus die beschrijft in datzelfde reeds genoemde Gal. 5:22-23: "Maar de vrucht des Geestes is liefde, blijd-

schap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid. Tegen de zodanige is de wet Gods niet." Dat wil ook zeggen: Tegen de zodanigen is de God van de wet niet. Wat een voorrecht is het tot de zodanigen te mogen behoren. Het zijn er niet zo velen in de wereld. Doch ze zijn er nog. En het is mogelijk dat jullie er allemaal bij behoren. En zo niet, ziet dan dat je er bij komt. Het kan nog. Het is nog het heden der genade. Bedenk ook dat er maar een heden is. En dat kan zo spoedig verleden zijn. Wie deze dingen ernstig bedenkt, kan er winst mee doen.

Paulus schrijft: "Van dewelke ik u te

voren zeg, gelijk ik u ook te voren gezegd heb." Hij bedoelt daarmee: Het is niet voor het eerst dat ik jullie daarover schrijf. Ik heb dat al meer gedaan, en doe het nu weer. Zo zou ik het dan ook willen zeggen. De- genen die onze artikelen steeds lezen, kunnen dat weten. Het is geen nodeloze herhaling. En hetzelfde aan u te schrijven, is mij niet verdrietig, en het is ulieden zeker.

Als jullie inmiddels niet vergeten dat we in de Paasweek, zaterdag 6 april, weer Panddag hebben te Sliedrecht, dan heb ik voor ditmaal het mijne weer gezegd. Hartelijk gegroet van jullie aller vriend

Ds. H.C. v.d. Ent.

ting LECTORI SALUTEM, Pol- landstraat 104a, 3081 TS Rotterdam, tel. 010-4863570. Ze zijn ook te koop in de reformatorische boekhandel.

B.

Boekbesprekingen

Kom er maar voor uit....

Uitgave Jeugdbond Gereformeerde Gemeenten.

J.H. Mauritz schrijft ter inleiding o.a. het volgende:

"Een boek speciaal voor tieners. Om precies te zijn voor jongens en meisjes van 14, 15 en 16 jaar. En....ik reken er ook een beetje op dat jouw ouders en de mensen die leiding geven aan jongeren met jou mee zullen lezen.

We willen door middel van dit boekje graag het gesprek tussen jongeren en ouderen stimuleren. Ik denk dat er heel wat vragen zijn waar jij nog niet precies een antwoord op weet. Dat is niet erg. Met de titel van dit boekje zou ik willen zeggen: Kom er maar voor uit.... Ook in jouw omgeving. In dit boekje worden onderwerpen be- sproken waar jij nog best hier en daar vragen bij zult hebben. Al lezend zul je ontdekken dat de schrijvers dat wel weten".

Het boekje bevat 19 bijdragen.

Daarvan zijn er enkele van predikanten. De meeste bijdragen zijn een bewerking van eerder in het jongerenblad "Daniël" verschenen artikelen. Enkele bijdragen zijn speciaal voor dit boekje geschreven.

De jeugdbond is actief werkzaam voor de jeugd en dat doet goed. Mij werd verteld dat op *Wegwijs* achthonderd exemplaren van dit boekje werden verkocht.

Dit is treffend. We kunnen slechts hopen dat dit boekje ook in de hand van vele andere jongeren komt en zo tot zegen is.

Het kost f 11,50.

B.

Uitgaven van de stichting LECTORI SALUTEM

Deze stichting die de verspreiding van voordelige stichtelijke lectuur nastreeft, heeft nieuwe brochures op de markt gebracht. We ontvingen er vier:

1. De brieven van Guido de Brès. Deze brieven zijn geschreven in de gevangenis en gericht aan zijn vrouw en moeder tot hun vertroosting, omdat hij de marteldood moet ondergaan. Ze spreken van een sterk geloofsvertrouwen in zeer moeilijke omstandigheden en laten zien wie de Heere voor hem is in al zijn nood. Deze brieven zou iedereen moeten lezen. Ook voor een klein geschenk bij een huwelijk geschikt. Prijs f 2,50.

2. John Bunyan, De man uit de aarde aards. Een figuurlijke beschrijving van de wijze waarop God gewoonlijk zondaren van staat verandert. In grotere letter gedrukt en zo ook bijzonder geschikt voor een klein geschenk aan een oudere. Prijs f 2,50.

3. Overzicht van de inhoud van de Bijbel. Van ieder hoofdstuk staat op één regel de inhoud aangegeven. Zo kan men in een oogopslag vinden, waar men leest over Bileam, Simson, de rijke jongeling, enzovoorts. Prijs f 3,50.

4. Ds. C.J. Meeuse, Een waarschuwing tegen afgoderij bij brood en spelen. Predikatie over 1 Korinthe 10:7, gehouden naar aanleiding van de wedstrijden om het wereldkampioenschap voetballen. Ge-schikt om aan jongeren (of ouderen) te geven, die in de ban zijn van de sportverdwazing. Prijs f 2,50.

De boekjes kunnen besteld worden bij het administratie-adres van de stich-

Toegerust tot het ambtelijk werk

door ds. J. van Amstel.

Uitgeverij De Groot Goudriaan - Kampen.

We willen beginnen met een woord van waardering. In het algemeen kunnen we instemmen met wat ds. Van Amstel in dit boekje schrijft. Hij weet de dingen eenvoudig te zeggen en wekt belangstelling op voor wat hij zegt.

Toch willen we een paar opmerkingen maken. Het gaat in het boekje om toerusting. De schrijver gaat er van uit dat deze begint wanneer iemand (onverwacht) in het ambt komt. Er zijn handboeken die gelezen moeten worden. De ambtsdrager heeft meer te doen dan dat. De schrijver noemt allerlei hulpmiddelen. En zo gaat dan iemand tot zijn ambtelijk arbeid in. Hoe staat het met de roeping en bekwaamaking door de Heere Zelf? Blijkt roeping pas als iemand bevestigd is in het ambt? Zo wordt het wel gezegd. Maar dat doet m.i. te kort aan de goddelijke roeping die er moet zijn eer iemand tot het ambt komt.

Nog een opmerking. Ds. Van Amstel schrijft over de vele moeilijke situaties waarmee een ambtsdrager te maken krijgt, op huisbezoek en bij allerlei andere bezoeken. Ik kan me niet voorstellen dat de bedoeling van de schrijver is te zeggen dat al dergelijke gevallen voortdurend voorkomen, want dan zou je gemakkelijk tot de vraag komen: zijn er nog wel heel gewone gezinnen in een gemeente, zonder allerlei problemen. Maar door die bijzondere gevallen te noemen komt m.i. te weinig naar voren de gewone arbeid van ambtsdragers in het midden van een gemeente, waarvan alle leden mensen zijn, die in Adam verloren liggen en alleen in de weg van wedergeboorte, bekering en geloof in Christus behouden kunnen worden. Hoe ziet de schrijver een gemeente: zoals die moet zijn òf zoals die in werkelijkheid is en hoe ziet hij die werkelijkheid? Dat is van belang voor de wijze waarop de bearbeiding moet plaats vinden. Daarbij komt toch het geestelijke op de voorgrond. Kunnen ambtsdragers geestelijke leiding geven? Is dat te leren? Ik hoorde

eens een ambtsdrager, die al vele jaren in het ambt stond, zeggen: je leert het nooit.

Nog iets: de schrijver schakelt in allerlei situaties de ambtsdragers in. De vraag kwam bij me op: welke arbeid

blijft er speciaal voor de predikant over en hoe moet de samenwerking tussen hem en de andere ambtsdragers zijn?

Het boekje telt 74 bladzijden en kost f. 13,90.

B.

Landelijke voorjaarsconferentie ambtsdragers 1991 "ook in de kerk..."

Onder dit thema zal bij leven en welzijn op zaterdag 20 april 1991 een ambtsdragersconferentie worden gehouden, in de Ichthuskerk in Amersfoort, aanvang 10.00 uur.

Deze conferentie is mede uitvloeisel van de in 1990 gehouden ledenvergadering van de Christelijke Gereformeerde Vereniging voor Jeugdwelzijn, waarin met de daar aanwezige diakenen is nagedacht over hun rol bij het signaleren en begeleiden van allerlei sociaal-maatschappelijke problemen die zich in de gemeente van Christus voordoen. Uit de bespreking bleek toen dat diakenen - en ook de andere ambtsdragers - zich dikwijls niet goed in staat voelen om deze problemen adequaat te begeleiden.

Op de conferentie zal aan deze zaak vanuit deze gezichtspunten aandacht worden gegeven, waarbij de volgende aandachtspunten centraal zullen staan.

1. Misschien in iets mindere mate, maar problemen als huwelijksstoornissen, echtscheiding, gezinsmoeilijkheden door een slechte verhouding tussen ouders en kinderen, incest, overspel en andere negatieve verschijnselen komen binnen de kerk evenzeer voor als buiten de kerk. Dat is dan alleen te constateren aan dingen die naar buiten komen. Veel blijft - gelukkig maar - verborgen.

Deze dingen gebeuren in de gemeente van Christus, waarbinnen het Evangelie toch eigenlijk preventieve en matigende invloed zou moeten hebben. Hoe komt het dat dit niet het geval is in de mate waarin men erop zou mogen hopen?

In de bespreking gaat het over de vernieuwing van het leven, een vernieuwing die - als het goed is - toch alle sferen van het menselijk bestaan omvat? Schiet de prediking misschien tekort? Is die te weinig concreet, te weinig waarschuwend en richtingwijzend?

2. Zou het ook kunnen zijn dat het persoonlijke en het gezinspastoraat tekort schiet? Als dat intensiever en gericht zou zijn, zou er dan niet veel te voorkomen en beter te sturen zijn? Hoe moeten de verschillende ambten hierin samenwerken? Wie is attent op wat? Diakenen komen nogal eens iets op het spoor. Wie houdt wat in handen? Hoe treedt men als ambtsdragers de privésfeer van mensen binnen? Hoe schept men een sfeer van vertrouwen?

Hoe betreft men (een heel belangrijk diakonaal punt) de hele gemeente in de problemen en zorgen van de enkeling of van dat ene gezin? Wanneer zoekt men andere dan pastorale hulp? Houden ambtsdragers dingen als deze in de regel niet te lang zelf in handen? Ontbreekt het in de kerken niet te veel aan intensieve pastorale begeleiding?

3. Hoe ziet men bij de hulpverleningsorganisatie de taak van de kerk? Is er doorrengenomen een goed samenspel tussen deze? Waar ligt het moment waarop de hulp van de hulpverleningsorganisatie moet worden ingeroepen? Is er goede samenwerking met de diakenen in deze zin, dat wordt teruggekoppeld? Hoe werkt de christelijke hulpverlening in de praktijk?

In korte inleidingen van maximaal 20 minuten zal op deze punten worden ingegaan resp. door Prof. dr. W.H. Velema, Ds. G.P.M. van der Linden en door de heer Jannes Janssen, praktijkbegeleider bij het Adviesbureau De Brug in Utrecht.

Een breed samengesteld panel, onder leiding van de voorzitter van de conferentie, zal ingaan op theologische, ethische, pastorale en praktische vragen. Het zal op 20 april a.s. 50 jaar geleden zijn dat de eerste diakonale conferentie in onze kerken werd gehouden. Dat zal de bijeenkomst van 20 april ook een enigszins feestelijk karakter geven. Zoals het er nu uitziet zal op die dag het eerste exemplaar van het diakonale handboek "Zichtbare liefde van Christus" (uitgave van Kok, Voorhoeve) door de redactie aan de voorzitter van deputaten ADMA worden aangeboden.

Alle kerkeraden ontvangen binnenkort de gebruikelijke uitnodiging, met toelichting voor wat de mogelijkheden in de lunchpauze betreft.

Namens het comité:

D. Koole, voorzitter H. v.d. Laan, secretaris

BIJBELSE ALBUMS met plaatjes in kleur

Speciaal voor gebruik op scholen en zondagsscholen geeft de GBS albums met plaatjes over Bijbelse onderwerpen uit.

De kinderen kunnen deze plaatjes zelf inplakken. Bij elk kort verhaal in de diverse albums is ruimte opengelaten voor een plaatje.

De albums zijn 21,5 cm breed en 15 cm hoog, stevige omslag.

Bij elk album behoort een set van 40 plaatjes (afm. 14,5 x 10,5 cm).

Wij kunnen acht series leveren:

0 Vanaf de schepping tot de list der Gibeonieten.

1 Richteren, koningen en profeten

2 Nieuwe Testament 1

3 Nieuwe Testament 2

A Wonen, werken en eredienst van Israël

B Bloemen en planten in Israël

C Dieren in de Bijbel

D Voorwerpen in de Bijbel

Prijs per album met

plaatjes f 10,90

Te bestellen

bij de boekhandel

of rechtstreeks

zonder postzegel bij:

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING
ANTWOORDNUMMER 18 3300 WB DORDRECHT

B·E·L·I·D·E·N·I·S G·E·S·C·H·E·N·K·E·N

■ J.C. Ryle

**Het hart van het
christelijk geloof**

Acht heldere uiteenzettingen van
kernwoorden uit de geloofsleer.
Samengesteld en voorzien van
levensbeschrijving van auteur door
ds. A. Baars en ds. K. ten Klooster

Gebonden, 192 blz.

f 29,95

■ Ds. H.J. Hegger

**Gesprekken met
Heada**

Een briefwisseling tijdens
de weg tot het licht.
Een openhartige briefwisseling,
waarin de auteur vanuit de Schrift
antwoorden geeft op herkenbare
en moeilijke geloofsvragen van een
jonge vrouw.

Paperback, 134 blz.

f 19,95

VERKRIJGBAAR
IN IEDERE
BOEKHANDEL

UITGEVERIJ J.J. GROEN EN ZOON

POSTBUS 11031, 2301 EA LEIDEN

TEL. 071-143443/122691 FAX. 071-120493

GENEESKRACHTIGE KRUIDENTABLETTEN

Behalve onze meer dan 40 soorten geneeskrachtige
kruiden, leveren wij 6 soorten in tabletvorm, n.l.
VERMAGERING, ZENUWEN, VOCHTAFDRIJVEND,
RHEUMATIEK, VERNAUWDE BLOEDVATEN EN
VERHOOGDE BLOEDDRUK.

Kuur voor een maand f. 22,50 incl. verz.kosten.

DROGISTERIJ SIKKING

Barneveldsestraat 5 - 2011 WL Haarlem
Telefoon 023 - 312882, b.g.g. 023 - 324606

Vakantie op Texel

Gezelligheid, rust, activiteit, ontspanning...

U vindt het allemaal op "De Verrassing".

Bel ons nu en reserveer een bungalow of scaravan, voor uw vakantie in eigen sfeer.

Infelingen: 02220-18391

vakantiecentrum

De Verrassing

Oosterend, Texel

